

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**VARDE KØBSTADS
SKOLEVÆSEN**

1955-56 og 1956-57

Statens pædagogiske Studiesamling
København

VARDE KØBSTADS SKOLEVÆSEN

M E D D E L S E R

for

skoleårene 1955-56 og 1956-57

ved stadsskoleinspektør V. Agerschow-Andersen

Skolekommissionens medlemmer:

Stadsdyrlæge A. Gadegaard, formand.
Arkitekt R. Aas.
Postkontrollør A. Hejn.
Fru støbemester Bonde.
Gårdejer Frants Iversen, Tinghøj.

Byrådets skoleudvalg:

Grosserer J. S. Jensen, formand.
Borgmester Rudolf Rasmussen.
Viceborgmester, montør V. Strandvig.
Forpagter Frits Pedersen, Tinghøj.
Installatør C. B. Lundkvist.

Lærerrådets formand:

Lærer K. Bech, der tillige er formand for fælleslærerrådet.

Skolelæge:

Kredslæge S. Rohleder.
Skolelægens assistent: Sundhedspl. fru Møller Hansen.
Skolepsykolog: E. Mathiesen, Esbjerg.

Skoletandklinikken:

Tandlæge Carl Thomsen.

Skt. Jacobi skole:

Stadsskoleinspektøren træffes på alle skoledage på kontoret
kl. 11,15–12, (lørdage undtagen), tlf. 648.
Lærerværelset: Telefon 463.

Sdr. skole:

Viceinspektør J. Knudsen, telefon 917.

Tinghøj skole:

Førstelærer J. Bjørndal Gravensen, telefon Orten 55.

Børnenes fordeling i klasserne

var d. 1. september 1957 følgende:

A. Grundskole og eksamensfri overskole. (36 klasser)

Klasse	Dr.	Pi.	Ialt	Klasse	Dr.	Pi.	Ialt
1. a	17	10	27				
b	13	13	26				
c	16	15	31				
d	14	17	31				
e	12	14	26				
f	10	16	26				
2. a	15	17	32				
b	16	15	31				
c	15	17	32	5. a	15	14	29
d	13	20	33	b	14	13	27
e	12	18	30	c	11	15	26
f	13	15	28	d	14	13	27
3. a	17	16	33	e	16	11	27
b	18	14	32	f	18	10	28
c	19	13	32	6. a	13	16	29
d	19	13	32	b	15	10	25
e	15	18	33	c	16	6	22
4. a	15	15	30	d	10	12	22
b	15	19	34	7. a	13	16	29
c	19	12	31	b	16	15	31
d	16	16	32	8.	13	13	26
e	18	13	31	Ialt	538	514	1052
f	17	14	31				

B. Mellem- og realskolen. (12 klasser)

1. m. a	19	18	37				
b	18	18	36				
c	16	21	37				
2. m. a	17	18	35				
b	17	17	34	4. m. a	18	16	34
c	13	22	35	b	16	15	31
3. m. a	12	18	30	Realkl.	7	19	26
b	16	15	31	Ialt	185	207	392
c	16	10	26				
<i>Ialt i begge skoleformer tilsammen</i>					723	721	1444
<i>Ialt i 1955 på samme tidspunkt</i>					700	669	1369

	Klasse	Dr.	Pi.	Ialt
C. Tinghøj skole (3 klasser)	1. kl.	9	4	13
	2. kl.	8	8	16
	3. kl.	11	14	25
	Ialt	28	26	54
<i>Tinghøj skole i 1955 på samme tidspunkt</i>		29	36	65
<i>Varde kommunale skolevæsen ialt</i>		751	747	1498
<i>Varde komm. skolevæsen 1. september 1955</i>		729	705	1434
<i>Difference</i>		+22	+42	+64

Skolebetalingen.

I alle skolens klasser er undervisningen gratis for børn, der er hjemmehørende i Varde kommune.

I eksamensmellemskolen er undervisningen gratis for børn fra Vardes omegn. Børn fra Varde landsogn, der søger undervisning i Varde kommunale skole (dette gælder ikke eksamensskolen), betaler for adgang til skolelæge, skoletandlæge, samt for bøger. Disse udgifter refunderes af Varde landsogn.

Børn, der er hjemmehørende i Varde kommune, og som søger undervisning ved Varde skolevæsen ud over den skolepligtige alder, kan søge kommunen om stipendiehjælp til gennemførelse af denne undervisning. Skemaer hertil udleveres på skolens kontor i april måned hvert år.

Oversigt over børnenes forsømmelser.

	På grund af sygdom		Anden lovlig grund		Uden lovlig grund	
	1955	1956	1955	1956	1955	1956
I grundskolen og den eksamensfri overskole	9789	8448	382	322	324	239
I eksamensmellemskolen og realklassen	1785	1877	101	228	1	2
Tinghøj skole	123	162	42	60	19	8
Ialt	11697	10487	525	610	344	249

Stigning eller fald (gennemsnit pr. elev):

	1953	1954	1955	1956
På grund af sygdom	8,15	10,19	8,15	6,98
Anden lovlig grund	0,59	0,55	0,37	0,41
Uden lovlig grund	0,25	0,17	0,23	0,16

Lærerpersonalet (den 1. juli 1957)

Ved det samlede skolevæsen er der for tiden: stadsskoleinspektøren, 4 viceskoleinspektører, 9 mandlige og kvindelige overlærere, 17 fastansatte lærere, 12 fastansatte lærerinder og 4 timelærere.

	Født	Tjenestevalder	Ansæt her
1. Stadsskoleinsp. V. Agerschou-Andersen	13.5.10	1.10.46	1.12.50
2. Viceskoleinsp. L. K. Jensen	16.11.95	1.8.22	1.8.30
3. Viceskoleinsp. Thv. Sørensen	18.10.05	1.8.29	1.4.32
4. Viceskoleinsp. J. K. Knudsen	30.6.97	1.11.23	1.2.26
5. Viceskoleinsp. A. Blåbjerg	5.8.17	1.2.47	1.8.46
6. Overlærer V. G. Skjoldborg	31.1.02	1.2.26	1.5.27
7. Overlærer H. A. O. Hartz	7.3.96	1.8.31	1.8.33
8. Lærer O. Myrthue-Hansen	4.11.01	1.5.36	1.5.35
9. Lærer Th. FINDERUP	1.5.11	1.2.38	1.4.37
10. Lærer Ev. Larsen	1.4.04	1.2.41	1.8.40
11. Lærer N. Kjær Larsen	9.11.19	1.2.47	1.8.47
12. Lærer Gordon Larsen	24.5.10	1.11.39	1.4.50
13. Lærer Kaj Bech	29.4.26	1.6.50	1.6.50
14. Lærer Å. Jensen	11.9.23	1.8.49	1.8.50
15. Lærer V. Å. Sørensen	2.6.32	1.7.57	1.7.55
16. Lærer Henning Vejrup	25.8.25	1.4.51	1.4.57
17. Lærer Osvald Skovfoged	27.10.15	1.4.44	1.1.57
18. Lærer V. Ahrnt Nielsen	23.10.28	Asp.	1.7.56
19. Lærer K. Berthelsen	9.7.33	"	1.7.56
20. Lærer Holger Tage Jensen	26.4.35	"	1.8.57
21. Overlærer frk. M. Schack Olldag	3.2.93	1.6.19	1.6.20
22. Overlærer fru J. Buck	11.11.94	1.11.21	1.9.20
23. Overlærer frk. Th. Therkildsen	10.7.04	1.8.27	1.6.27
24. Overlærer fru A. Nordhjem	22.9.94	1.8.26	1.6.27
25. Overlærer fru A. Knigge	13.7.94	1.7.29	1.4.29
26. Overlærer frk. K. Hebsgård	2.1.05	1.8.29	1.8.30
27. Overlærer frk. J. Christensen	20.1.02	1.11.30	1.1.30
28. Lærerinde frk. Emma Berg	6.7.07	1.9.37	1.4.38
29. Lærerinde fru K. M. Larsen	16.4.05	1.4.32	1.9.46
30. Lærerinde frk. K. M. Madsen	31.12.18	1.6.45	1.8.46
31. Lærerinde fru A. Pedersen	19.10.13	1.4.43	1.11.37
32. Lærerinde frk. K. Varisbøll	28.2.14	1.7.54	1.7.52
33. Lærerinde frk. O. Sørensen	6.11.27	1.7.54	1.7.52
34. Lærerinde fru H. Jensen	6.6.35	Asp.	1.7.55
35. Lærerinde fru B. FINDERUP	13.4.32	"	1.7.55
36. Lærer (vakant)			
37. Lærer (vakant)			
38. Lærer (vakant)			
39. Lærer (vakant)			
40. Lærerinde (vakant)			
41. Lærerinde (vakant)			
42. Lærerinde (vakant)			
43. Lærerinde (vakant)			
44. Lærerinde (vakant)			
<i>Timelærere:</i>			
44. Fru A. Malling	6.4.99		1.8.46
45.			
46.			
47.			

Som vakancelærere og vikarer har følgende virket: fru Traberg, fru Ellen Nielsen, hr. Aksel Jensen, hr. Gotfredsen, hr. Skov Andersen, fru K. Andersen, hr. Feldberg, hr. K. Sørensen, frk. A. Helgesen, frk. G. Simonsen samt gymnastiklærerinderne fru Lind, fru E. Nielsen, fru Tønder Larsen, fru Marcussen, fru A. E. Nielsen endvidere husholdningslærerinde fru Bækgård, samt håndgerningslærerinderne fru Skjoldborg og fru Skødebjerg Hansen.

Tinghøj skole:

	Født	Tjeneste- alder	Ansæt her
1. Førstelærer J. Bjørndal Gravesen ...	18.4.17	1.2.45	1.2.54
2. Lærerinde Ruth Christensen	21.3.30	1.7.55	1.10.55

Ændringer i lærerpersonalet.

(fra 1. aug. 1955 til 1. aug. 1957)

Afgang:

Afsked på grund af alder:

Viceinspektør H. Malling d. $\frac{1}{1}$ 1956.

Overlærer V. Birkedal Olsen d. $\frac{1}{10}$ 1956.

Dødsfald:

Overlærer Olaf Bjarnesen, d. $\frac{1}{9}$ 1956.

Forflytninger:

Fru G. Jacobsen, d. $\frac{1}{11}$ 1956 til Bornholm.

Fru V. Brandt-Petersen, d. $\frac{13}{3}$ 1957 til USA.

Frk. A. H. Petersen, d. $\frac{1}{4}$ 1957 til Esbjerg.

Frk. Esther Petersen, d. $\frac{1}{4}$ 1957 til Risskov.

Frk. Aase Toft, d. $\frac{1}{4}$ 1957 til Århus.

Fru Gunhild Sørensen, d. $\frac{1}{11}$ 1956 til Alme skole, Græsted.

Tilgang:

Hr. K. Berthelsen, Esbjerg, asp. i fast embede $\frac{1}{7}$ 1956.

Hr. O. Skovfoged, Bramminge, ansat i fast embede $\frac{1}{11}$ 1956.

Hr. V. Ahrnt Nielsen, Silkeborg, asp. i fast embede $\frac{1}{7}$ 1956.

Hr. H. Vejrup, Næsby, ansat i fast embede $\frac{1}{4}$ 1957.

Hr. Holger Tage Jensen, Lemvig, asp. i fast embede $\frac{1}{8}$ 1957.

Fru H. Jensen, Esbjerg, asp. i fast embede $\frac{1}{7}$ 1957.

Fru B. Finderup, Haderslev, asp. i fast embede $\frac{1}{7}$ 1957.

Viceskoleinspektør H. Malling tager afsked.

»Det hævner sig, når et menneske med magt vil overskride sin ånds rette begrænsning.« (Hostrup).

Alligevel blev jeg »sat til bogen«, og i krigsåret 1914 sprang jeg som lærer med en lille eksamen ud fra Vinthers seminarium.

Jeg fik straks plads på Tarm Kost- og Realskole (præliminærkursus), som ejedes af Madsen Mygdal, en ualmindelig mand, legemlig som åndelig af stort format. Der var ikke så mange realskoler i Danmark dengang, så vi havde kostelever fra alle egne af landet, nogle ret vanskelige på forskellig måde. Efter et års forløb skulle jeg dimittere et hold mere eller mindre duelige elever, hvoraf nogle var på min alder. Det var lærerige og ret begivenhedsrige år ved Tarm kostskole. Efter godt fem års forløb blev jeg inspektør ved skolen.

I februar 1924 døde Madsen Mygdal, og jeg bestyrede skolen til sommerferien; så begik jeg den brøler, at jeg ikke købte kostskolen på de gode betingelser, man stillede mig. Efter at have været ved Brande realskole en tid kom jeg i oktober 1926 til Varde skole, *hvor jeg fik mange gode år*. I 1939 blev jeg viceinspektør og blev som sådan udsat for lidt af hvert. Jeg havde i begyndelsen et lille rum (lys, men ingen varme) øverst i Den gamle

Skole, hvor jeg i kolde vinteraftener sorterede bøger, og efterhånden som skolens tildeling af brændsel og materiel blev mindre, og »indkvarteringerne« forøgedes, blev arbejdsforholdene ret vanskelige; men jeg mindes denne tid med glæde, måske fordi der stilledes særlige krav. — Nu er det hele forbi, og jeg kan kun nære taknemmelighed mod de elever, jeg fik lov at undervise, og mod myndighederne, skolens ledere, alle kollegerne og pedellerne, som jeg arbejdede sammen med ved Varde skole!

H. Malling.

Overlærer Birkedal Olsen tager afsked.

Hvorfor blev jeg lærer?

Min fader var medlem af skolekommission og sogneråd og havde meget med skolen at gøre. Mit hjem var levende interesseret i skolen og dens arbejde. Lærerne var velkomne gæster hos os. Det var gennem dem, jeg fik lyst til at blive lærer. Først var jeg nogle år ved landbruget, men efter forberedelsen hos min lærer gik turen til Jonstrup sem. og derfra straks ud i arbejdet. 2 år var jeg lærer på Sjælland. I 41 år har jeg virket i Vestjylland, deraf 29 år ved Varde skole.

Det har været gode og fornøjelige arbejdsår og frie arbejdsår, hvor man har set børn som glade medarbejdere og har modtaget megen venlighed fra dem og deres forældre.

Grunden til, at jeg er groet fast herovre, er den, at jeg har fundet behag

i de jævne sociale forhold og den store interesse for skolen, jeg i min ungdom mødte her.

I årene fra 1898 til 1958 har jeg kendt »Den danske Folkeskole«, dels som elev, dels som lærer. Der er sket meget inden for skolens mure i de 60 år. Vi sad f. eks. på lange bænke uden rygstød, 6—7 elever ved hvert bord. Spanskrøret lå på pulten. Sand var strøet på gulvet. Vi færdedes i skolestuen med jernbeslåede træsko. Enhver var forpligtet til at have læst og lært sine lektier. Læreren hørte os og røg tobak, læste aviser og svang tugtens ris. — Tandpleje, mælk, biograf, udlevering af gratis hefter, blyanter og bøger, mahognistole, uro, træthed og blødsødenhed var ukendt i skolestuen.

Man forstår måske bedre, at en lærer med taknemmeligt sind ser på alle de fremskridt, der er sket de sidste 30 år ved skolen her.

Jeg håber, børnene også er taknemmelige og ikke blot tager det hele som en selvfølge. Det er jo trods alt dyrt for skatteyderne.

Jeg er absolut modstander af flere skoleår, end vi har. Kan børnene ikke lære noget i 7 eller 8 år, er det håbløst at plage dem yderligere. De må hellere komme ud og få de legemlige kræfter prøvet i en læreplads og så siden besøge en fagskole.

Hovedparten af mit skolearbejde har jeg haft i Varde. Det har fyldt min tilværelse og været min hobby. Derfor er jeg taknemmelig. En stor tak bringer jeg mine mange medarbejdere og skolens ledelse. Fra 1.10.1956 har jeg lagt op og givet plads for nye, friske kræfter. Mit ønske er, at skolen her med sin 100-årige fortid må have lykke til at give børnene både kundskaber og livsvisdom, så de må have høje mål i sigte og karakter til virkelig at arbejde på at nå målene.

Varde, d. 2. 3. 1958.

Birkedal Olsen.

Overlærer Olaf Bjarnesen in memoriam.

Vi, der gennem flere år havde arbejdet sammen med overlærer Bjarnesen og var vant til at se hans firkårne, kraftige skikkelse i skolegård og på gange, kunne så dårligt forbinde tanken om ham med sygdom af nogen art, men vi vidste på den anden side godt, at han de sidste to år før sin pludselige død led af en blodsygdom af lignende art som den, Englands konge måtte give op overfor.

Alligevel kom det som et chok, da vi den 1.9.1956 fik at vide, at overlærer Bjarnesen ikke var mere, og vi ikke mere skulle glædes over hans

færd iblandt os, ikke mindst på lærerværelset, hvor han i høj grad var et oplivende moment i hverdagens grå.

Overlærer O. Bjarnesen kom til Varde skolevæsen den 1. 4. 1930, og det varede ikke mange år, før han helt og holdent helligede sig de tre fag, som for ham var både et interessant arbejde og en »hobby«: sløjd, tegning og gymnastik.

Overlærer Bjarnesen ydede inden for disse fag et trofast, solidt og dygtigt arbejde, som stod sin prøve på regnskabets dag, d. v. s. ved eksaminer og udstillinger af eleverbejder.

Bjarnesen var af væsen i høj grad særpræget. Man skulle kende ham for ret at værdsætte ham. Bag sit bryske ydre skjulte han, at han var sine venner en trofast ven og af naturen yderst hjælpsom mod enhver, der kom til ham om en håndsækning. Krogveje var ham et ganske ukendt begreb. Han var de rette liniers mand.

Skolen vil mindes ham i taknemmelighed for, hvad han var for elever og kolleger.

Lærerpersonalets deltagelse i kursus og studierejser.

1954—55—56: Matematik 1, 2 og 3: viceinspektør Thv. Sørensen.

1955: Handelshøjskolens tyskkursus: lærer Henning Vejrup.

1956—1957: Svensk 1 og 2: lærerinde frk. K. M. Madsen.

1956—1957: Årskursus i gymnastik: lærer Knud Bertelsen.

1957: Studieophold i Norge: overlærer frk. Christensen.

1957: Handelshøjskolens kursus i engelsk: lærer H. Vejrup.

1957: Studierejse i England: overlærer frk. Th. Therkildsen.

1957: Sløjdkursus for aftenskolelærere: lærer O. Skovfoged.

1956 og 57: Sanglærerforeningens korte kursus: lærer V. Å. Sørensen.

1957: Statens tegnelærerkursus 1: vakancelærer Feldberg.

1957: Sommerkursus i geografi og naturhistorie i Schweiz: lærer Gordon Larsen.

Ferieplanen 1957.

Juleferie: Skolen begynder den 4. januar	3 dage
Fastelavnsmandag, den 4. marts	1 —
Kongens fødselsdag, den 11. marts	1 —
Dronningens fødselsdag, den 28. marts	1 —
Påskeferie: den 17.—24. april	6 —
St. Bededagsferie: den 17. og 18. maj	2 —
Kristi himmelfartsdag, den 30. maj	1 —
Grundlovsdag, den 5. juni	1 —
Pinseferie: den 8.—12. juni	3 —
Sommerferie: den 30. juni—14. august	38 —
Månedsløvs i september	1 —
Oktoberferie: den 14.—19. oktober	6 —
Juleferie: den 22. december—31. december	8 —
Søndage	52 —
Til rådighed	1 —
Skoledage	240 —

I alt 365 dage

Skolesparekassens virksomhed.

Opsparinger i skolesparekassen:

Fra den 1/4 55 til den 1/4 56 er der sparet	8777,05 kr.
Fra den 1/4 56 til den 1/4 57 er der sparet	8404,71 »

Tilbagegangen i opsparingen vil fortsætte i 1957—1958, om end der synes at være nogen bedring at spore. Det er meget værdifuldt, at forældrene slutter op om sparetanken. Det er ikke afgørende, hvor meget der spares, men at børn vænnes til at lægge til side, hvad de kan, selv om det er små beløb. Hvis børn sparer regelmæssigt, vil de opdage, at mange bække små bliver til en stor å.

Hovedkasserer er overlærer fru Buck.

Fag- og timetal pr. 1. december 1957

	<i>Grundskolen</i>					<i>Den eksamensfri mellemst.</i>					<i>Eksamensskolen</i>				
	1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.	5. kl.	6. a.	6. b.	7. a.	7. b.	8.	1. m.	2. m.	3. m.	4. m.	R.
Religion	2	2	2	2	3	3	3	2	2		2	2	2	1	
Skrivning	2	3	3	3	2	1	1	1	1		2	1	1		
Regning (matematik)	4	5	5	6	5	5	6	5	6	5	4	5	6	7	5
Dansk med litteratur	7	7	9	9	9	7	7	7	7	6	5	4	4	5	5
Historie			1	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2
Geografi			1	} 3	} 3	} 3	} 3	} 3	} 4	} 4	2	2	2	2	2
Naturhistorie											2	2	2	2	2
Fysik						1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Tegning					2	2-1	2-1	2-1	2-1		2	2	2-0		
Sang		1	1	1	2	1	1	1	1		2	2	1		
Gymnastik og hygiejne	1	2	2	2	3	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3	3	3	4-3	4
Sløjd og håndgerning	1	1-2	1-2	1-2	2-3	3-3	3-3	3-3	3-3	2-2	2-2	2-2	2-2	3-1	
Anskuelse	1	2													
Engelsk						3		3		3	5	3	3	4	5
Tysk												4	4	4	4
Fransk															5
Skolekøkken						3	3	4	4	4			3	4	

Lokalernes benyttelse uden for skoletiden.

Det er ikke blot i skoletiden kl. 8—15, at skolens lokaler benyttes stærkt, men forholdet er dette, at så snart det sidste hold børn har forladt bygningerne, og lokalene er rengjorte, rykker de voksne ind i stort tal.

Gymnastiksalene benyttes af de forskellige gymnastikforeninger, og desuden har følgende idrætsgrenes foreninger til huse der: håndbold, boksning, bordtennis og cricket. I de øvrige lokaler udfolder følgende foreninger en rig og mangeartet virksomhed: Aftenskolen, ungdomsskolen, V. G., V. B., teknisk skole, handelsskolen, oplandshandelsskolen, husmoderforeningen, sykredse, Røde Kors, F. D. F.s musikkorps, filatelistklubben, sangkor og kunstmalerkredsen, — og så er vist endda ikke alle nævnt.

En henvendelse til hjemmene.

A. Forsømmelser.

Skolen henstiller indtrængende til hjemmene, at de ikke holder børnene hjemme, uden det er tvingende nødvendigt. Skulle der indtræffe tilfælde, hvor hjemmet mener, at det er absolut nødvendigt med een eller flere dages ekstra fridage, bedes man *i god tid* sætte sig i forbindelse med skolens kontor. Der gøres udtrykkeligt opmærksom på, at anmodninger om frihed ud over 3 dage skal sendes til skolekommissionen *skriftligt mindst 14 dage i forvejen*. Det hænder ofte, at forældre sender bud om ekstra frihed på flere dage ca. 1 time, før det tog går, de skal rejse med.

Ligeledes anmodes hjemmene om så vidt muligt at undlade fremsendelse af andragender om forlængelser af de ordinære ferier. Denne tendens er i stærk tiltagende. Ofte sker det, at børn simpelt hen bliver væk i flere dage, efter at ferien er slut, uden at der har været ført forhandlinger med skolens kontor eller skolekommissionen om ekstra frihed.

Når et barn, der har haft forlænget ferie, ankommer til skolen, er det ikke alene bag efter sine kammerater — det bliver desuden skyld i, at klassens øvrige elever sinkes, fordi lærerne må bruge en del af tiden til at forklare barnet, hvad de andre elever har fået gennemgået, medens vedkommende har været væk.

B. Sommertjeneste.

Selv om det kan betyde en øjeblikkelig vinding i økonomisk henseende, anmodes forældrene *indtrængende* om ikke at sende deres børn på sommertjeneste, da det komplet ødelægger de sidste 2 års skolegang eller mere. (Det er almindeligst, at børn sendes ud fra 6. klasse — men nogle sendes allerede ud fra 4. klasse). Endvidere kan det hændes, at bybørn, som ikke har ret mange legemlige kræfter, legemlig skades under et arbejde, de dårligt magter, og som netop falder i en periode, hvor væksten foregår i et hurtigere tempo end i andre af barnealderens tidsafsnit.

C. Bad.

En af skolens opgaver er at lære børnene en sund og hygiejnisk levevis, og skolen anmoder hjemmene om at yde al mulig støtte i denne bestræbelse. Sundhedsstyrelsen har for nylig gjort opmærksom på, at renligheden blandt skolebørn i det ganske land er i stærk tilbagegang. Skolen anmoder derfor hjemmene om at gøre en indsats for, at børnene vænnes til at møde renvaskede i skolen. Det bør også i hjemmet indskræpes, *at det er en selvfølge, at man efter en gymnastiktime, hvor man er blevet varm, støvet og svedig, deltager i det kolde bad*, som iøvrigt ikke er særligt koldt, idet de første brusere er varme — kun den sidste er kold, og ingen siger, at man skal stå stille under den sidste. I fyringssæsonen gives der eleverne fra 4. klasse og opefter et varmt bad hver 14. dag. Her kan skolen glæde sig ved 99 % tilslutning.

Nogle elever er tilbøjelige til ved den mindste anledning at »tigge« sedler hjemne for at blive fri for gymnastik eller bad — en trafik, som man beder hjemmene være behjælpelige med at afskaffe.

D. Eksamensmellemskolen.

Selv om et barn består optagelsesprøverne til 1. mellemskoleklasse, anmodes forældrene *indtrængende* om ikke at lade barnet gå i eksamensmellemskolen, hvis det ikke er hjemmets mening, at barnet skal afslutte sin skolegang med i hvert fald mellemskoleeksamen.

E. Realeksamen.

Det er efterhånden blevet almindeligt, at *dygtige* elever standser ved mellemskoleeksamen og ikke synes at være klar over, at mens realeksamen giver adgang til etaterne og endvidere er antagelsesgrundlag, når der søges elever til større virksomheder eller institutioner, ligesom denne eksamen er af stor værdi, såfremt man senere skulle få lyst til at søge videregående ud-

dannelse på en højere uddannelsesanstalt (handelshøjskole, teknikum ell. lign.), så er mellemskoleeksamen kun en statsanerkendt årsprøve, der ikke er forbundet med bestemte traditionsbårne rettigheder.

F. Ud- og indskrivning.

Ud- og indskrivning kan kun foretages af den for barnets undervisning ansvarlige — enten fader, moder eller værge, og vedkommende må henvende sig personligt på skolens kontor. *Udskrivning må ske i god tid, mindst 8 dage, inden flytningen finder sted. Indskrivning skal finde sted senest 6 dage efter tilflytning.*

G. Glemte ting.

Hver dag leveres der glemte ting ind på kontoret eller hos skolens pedel, hvorimod det sjældent sker, at der kommer nogen og spørger efter dette hittegods. Forældrene anmodes om ikke at acceptere børns beretning om, at det og det er blevet stjålet på skolen, før man har beset skolens hittegods-magasin.

H. Latinundervisning.

Latinundervisning ydes i 4. eksamensmellemskoleklasse som valgfrit fag. Undervisningen omfatter 4 timer ugentligt i 4. ml.

I. Skolebørns anvendelse til erhvervsmæssigt arbejde.

Ifølge folkeskolelovens § 57 må intet barn anvendes til erhvervsmæssigt arbejde *forud for skoletiden*, og ved erhvervsmæssigt arbejde forstås arbejde mod vederlag uden for barnets hjem.

K. Hjælp i hjemmet.

Såfremt en af eleverne på grund af sygdom i hjemmet holdes hjemme for at hjælpe i huset, *skal der i hvert enkelt tilfælde foreligge en aftale med skolekommissionen.*

L. Konfirmationsforberedelse.

Skolen henstiller indtrængende til hjemmene, at børnene kommer til at gå til præst, medens de er i 3. eksamensmellemskoleklasse og 2. eksamensfri mellemskoleklasse (7. klasse).

M. Hærværk.

Varde skolevæsen har i mange år kunnet rose sig af, at hærværk var et praktisk talt ukendt begreb. I de sidste to år er der dog forekommet adskil-

lige tilfælde af tankeløs ødelæggelseslyst hos en del af eleverne. Skolen tillader sig derfor at henlede forældrenes opmærksomhed på ordensreglementets § 2, hvorefter hjemmet er pligtig til at erstatte enhver skade, der er forvoldt på skolens bygninger eller inventar, hvad enten det sker med vilje eller ved uagtsomhed.

N. Sygdom under eksamen og terminsprøver.

Da det er sket i flere tilfælde, at en elev på grund af sygdom ikke er mødt til eksamen eller terminsprøver, uden at hjemmet har ladet skolen tilflyde nogen meddelelse, gør man herved opmærksom på, at det er hjemmets ufra-
vigelige pligt at give skolen besked, inden eksamen eller terminsprøven tager sin begyndelse.

O. Feriebillerter.

Med og fra 1955 kan alle skoleelever få feriebillet til een sommerferierejse. Undtager herfra er dog i øjeblikket elever, der ikke er bosiddende i Varde kommune. Endvidere gøres der opmærksom på, at der ikke fra skolens side ekspederes anmodninger om feriebillerter efter sommerferiens begyndelse.

Der gøres udtrykkelig opmærksom på, at forældrene har pligt til at tilbagelevere feriebillerter, som ikke har været anvendt i løbet af sommerferien.

P. Flytning.

Opmærksomheden henledes på, at flytning mellem byens skoler skal anmeldes både på den skole, hvorfra der flyttes, og på den, hvortil der flyttes.

Q. Lånte skolebøger.

Ved elevs flytning til andre kommuner skal de lånte skolebøger og skolebiblioteksbøger afleveres *på skolens kontor*, ikke til klasselæreren.

Til eleverne!

I anmodes indtrængende om at passe godt på de bøger, der bliver udleveret til jer, da det er kostbare ting. Læg nøje mærke til følgende regler:

1. Enhver skolebog skal være forsynet med omslag.
2. Enhver bog skal være forsynet med navn og klassebetegnelse på den indklæbede seddel.

4. Tag aldrig på en bog med våde eller fedtede fingre.
5. Læg bøgerne til side, mens du spiser.
6. Enhver bog, som kastes bort eller beskadiges, har du pligt til at erstatte.
3. Bøgerne skal fragtes til og fra skole i en taske eller mappe.

Særundervisning.

Der findes ingen speciel hjælpeskoleafdeling i Varde. Særundervisning til elever, der af en eller anden grund ikke kan følge normalundervisningen, ydes på 2., 3., 4. og 5. klassetrin på den måde, at de pågældende i visse timer forlader klassen og går hen til en lærer eller lærerinde, der så giver hjælpeundervisning i dansk og regning. Når forholdene omkring lærermanglen tillader det, er det meningen at udbygge dette system i overensstemmelse med en lærerrådsindstilling, som blev affattet i 1951.

Foruden nævnte hjælpelæsningshold findes der særlige hold for ordblinde.

Erhvervsledning.

Med hensyn til erhvervsvejledning for de ældste elever er Varde skolevæsen tilknyttet den orientering, som ydes fra amtsarbejdsanvisningskontoret i Esbjerg, og som særlig sagkyndig har kommunelærer C. Dirks.

Denne vejledning ydes dels gennem udsendte spørgeskemaer, dels gennem direkte foredragsbesøg af erhvervsvejlederen.

De sidste to år har der i Esbjergs statsskoles aula hvert efterår været afholdt erhvervsorientering ved eksperter for elever fra Esbjerg og Varde.

Færdselsundervisningen

indgår som særskilt fag i undervisningsplanen, og skolen har her haft fortrinlig støtte af det lokale politi, som gennem årene har vist stor interesse for dette fags formidling.

Varde praktiske ungdomsskole

blev i årene 1955—57 ledet af vakancelærer Helmer Petersen. Der har været undervist i følgende fag:

De unge piger: Hjemmets økonomi og boliglære, barnepleje, læderplastik, husholdning (herunder budgetlægning).

De unge mænd: Erhvervslære, samfundskundskab, virksomhedsbesøg, gymnastik, sløjd, litteratur.

Lærere ved undervisningen har været: hr. Helmer Petersen, hr. K. Bertelsen, hr. V. A. Nielsen, sundhedsplejerske fru Møller Hansen, frk. Åse Toft og frk. Esther Petersen.

I samme forbindelse hermed kan berettes, at der i efteråret 1957 er påbegyndt en kommunal fritidsklub under ledelse af lærer H. Vejrup, som fra begyndelsen har vist sig at samle overvældende tilslutning.

Foruden den kommunale aftenskole og den praktiske ungdomsskoles arbejde har der ud fra forskellige organisationer været drevet visse kursus under aftenskoleloven.

Varde kommunale aftenskole

har i vinterhalvåret 1956—57 været ledet af lærer Gordon Larsen. Der har været afholdt kursus i følgende omfang:

1955—56	1956—57
3 kursus i engelsk	2 kursus i engelsk
1 " " tysk	2 " " tysk
2 " " porcelænsmaling	1 " " håndarbejde
1 " " tegning/maling	2 " " bogbinding
2 " " sløjd	2 " " sløjd
1 " " keramik	3 " " porcelænsm. på porcelæn og stof
2 " " bogbinding	1 " " kristendomskundskab
1 " " håndgerning	1 " " tegning/maling
2 " " vævning	6 " " kjolesyning
7 " " kjolesyning	2 " " sang
2 " " sang	1 " " keramik
1 " " bensløjde	1 " " bensløjde
1 " " landbrugsfaglære	1 " " samaritterøvelse
	2 " " landbrugsfag
	1 " " hjemmesygepleje

Ialt 26 kursus med 435 elever.

Ialt 28 kursus med 483 elever.

Varde børnebibliotek.

Bogsamlingens indtægter 1955/56 og 1956/57:

	1955/56	1956/57
Tilskud fra kommunen	kr. 2800,00	2800,00
» » staten	» 4940,00	4453,00
» » amtet	» 180,00	185,00
Ialt	<u>kr. 7920,00</u>	<u>7438,00</u>

Bogbestand:

Antal bind pr. 1. april 1955	3349	Pr. 1. april 1956	3562
Tilgået	283	Tilgået	272
Fragået	70	Fragået	88
Ialt bind pr. 1. april 1956	<u>3562</u>	Ialt bind 1. april 1957	<u>3746</u>

703 lånere med 6825 udlån.

731 lånere med 9989 udlån.

Gordon Larsen,
bibliotekar.

Tinghøj børnebibliotek.

Antal bind 1. april 1955	439	Pr. 1. april 1956	454
Tilgået	15	Tilgået	43
Fragået	0	Fragået	13
Antal bind 1. april 1956	<u>454</u>	Ialt bind 1. april 1957	<u>484</u>

42 lånere med 776 udlån.

40 lånere med 632 udlån.

J. B. Graversen,
bibliotekar.

Skolelægens virksomhed

ved Varde og Tinghøj skoler.
Uddrag af beretningerne 1955/56 og 1956/57.

	1955/56		1956/57	
	Varde	Tinghøj	Varde	Tinghøj
Antal undersøgte børn	1358	58	1432	54
» henvisninger til læge	223	8	249	6
» tuberkulinpositive efter tub. infektion	19	8	124Nb-1	3
» calmettevacc. før skolegang	86	3	159	5
» tuberkulinnegative	58	8	122	6
Nb-1 Det store tal skyldes, at de i 1. klasse calmettevaccinerede er kommet med.				
Antal børn med sundt udseende	1305	58	1382	54
» » » sart udseende	53	0	50	0
» » » sygeligt udseende	0	0	0	0
» » med ernæringsstilstand:				
over middel	86	3	103	9
middel	1216	55	1293	43
under middel	56	0	36	2
Antal børn med <i>flg. lidelser:</i>				
adenitis	18	0	16	0
adenoide vegetationer	15	0	23	1
adfærdstyrrelser, svære	0	0	0	0
adipositas	7	0	10	0
almentilstand dårlig	5	0	8	0
andre lidelser	50	1	36	3
anæmia	11	0	9	0
astma	7	0	6	0
conjunctivitis (øjenbetændelse) ...	3	0	3	0
enuresis (ufrivillig vandladning) ..	41	1	c 40	2
epilepsi	2	2	4	0
farveblindhed (16 dr., 3 p.)	19	1	19(?)	0
fingersuttere og neglebidere	25	0	32	0
fodvorter	2	0	6	0
ganespalte og hareskår	1	0	0	0
hernier	4	0	4	0
hjertelidelser	2	0	4	0
holdningsfejl	66	2	55	1
hudlidelser	19	1	46	2
hyp. tonsil («Store mandler») ...	27	1	24	1
hørelse nedsat	14	1	10	2
kejthåndethed	7	0	7	0
kryptorchisme (mgl. nedstigen af kønskirtler hos drenge)	36	?	50	?
misdannelser-erhvervede	0	0	0	0
nervositas	4	0	17	1
pareser (lammelser) efter børnelammelse	2	0	0	0
pedes plani	45	3	38	2
phimosis (forhudsfor snævring) ...	6	0	16	0
strabismus (skelen)	4	0	4	0
taleforstyrrelser, udtalte	3	0	5	0
refraktionsanomalier	202	7	216	9

Til foranstående oversigt bemærkes:

- I. 1955/56: a) De lægehenviste børn udgjorde i Varde 16,2 og i Tinghøj 13,8 % af samtlige undersøgte.
b) Ved årets slutning var i Varde 79,9 % af samtlige og i Tinghøj kun 54,3 % calmettevaccineret.
c) I Varde er i skoleåret intelligensundersøgt 17 og ordblindeundersøgt 6 elever. Ved skoleårets slutning var i skolen 4 let åndssvage, 16 sinker og 12 ordblinde. I Tinghøj fandtes 1 åndssvag og 1 sinke.
- I. 1956/57 a) De lægehenviste børn i Varde udgjorde 17,4 og i Tinghøj 11,2 % af samtlige elever.
b) Ved årets slutning var i Varde 76,4 og i Tinghøj 83,2 % (bemærk stigning fra f. a.) calmettevaccineret.
c) I Varde er i skoleåret intelligensundersøgt 17 (som i fjor) elever og 5 er undersøgt for ordblindhed. Ved skoleårets slutning var i skolen 1 åndssvag, 19 sinker og 7 ordblinde. I Tinghøj er intelligensundersøgt 3 søskende, af hvilke de 2 fandtes lettere åndssvage og 1 var sinke.

I de 2 omhandlede skoleår er udsendt 286 påmindelser. Der er kun aflagt 73 hjemmebesøg, men burde være aflagt væsentligt flere. Årsagen er sundhedsplejerskens manglende tid, fordi hun som kombineret s.pl. har næsten dobbelt så mange børn under tilsyn, end hun burde have.

Årsagerne til påmindelser og hjemmebesøg er dels manglende afleveringer af lægehenvisninger, dels intelligensbestemmelser og udeblevne »observationsbørn« m. m.

I de 2 år er 23 klasser undersøgt for hovedlus. Der fandtes kun 3 børn med sådanne, der måtte hjemsendes til behandling.

I skoleåret 1956/57 er foretaget en særlig undersøgelse af overvægtige og fede børn. Der findes ca. 7 % overvægtige børn.

Kun $\frac{1}{3}$ af disse ligger over plus 25 %, og resten ml. plus 15 og plus 25 %.

I 7—8-års alderen findes relativt få overvægtige børn, derefter kommer en betydelig stigning til 11-års alderen. I de følgende 2 år kommer et fald, der fra 13-års alderen igen efterfølges af en stigning.

Årsagen til overvægten er næsten udelukkende exogen (for stor fødeindtagelse) og kun i relativt få tilfælde indtil ca. 10 % er årsagen endogen (»stofskeftelidelse«).

Kun ca. $\frac{1}{4}$ af de overvægtige børn blev lægehenvist til behandling.

Der er flere overvægtige børn og bedre ernæringstilstand hos børn på landet end i byen.

Varde 14/1-1958

Sv. Robleder.

Varde skoletandklinik.

Varde skoletandklinik's årsberetning 1. oktober 1956—1. april 1957.

Den 2. oktober indviedes Varde skoletandklinik ved en lille festlighed for indbudte repræsentanter for skolen og pressen. Starten prægedes af forskellige mangler, som dog ret hurtigt blev afhjulpet, og siden har klinikken fungeret tilfredsstillende. Skoletandplejen havde som bekendt været afbrudt i ca. 1½ år, og i denne periode har kun et fåtal af børnene fået tænderne efterset, hvilket har haft til følge, at forholdsvis mange tænder har måttet fjernes, ligesom mange af hullerne var blevet uforholdsmæssigt store.

Det var således fra begyndelsen klart, at man ikke kunne nå alle på det halve år, der var tilbage af skoleåret, derfor måtte der en begrænsning til, og man valgte at sanere de første fem årgange og så fremover at holde tænderne i orden fra yngste årgange og opefter. I overgangsperioden har der været adgang for forældre, lærere og skolelægen til at sende særligt trængende børn til behandling uden for behandlingsplanen, hvilket har resulteret i, at 72 børn i de ældste klasser er blevet behandlet.

Kun ganske få af 1. klassernes elever har fået systematisk tandpleje før skolealderen, nogle flere har lejlighedsvis været i behandling, og ca. 90 % har kun fået tænder fjernet på grund af tandpine eller har slet intet fået foretaget, selv i tilfælde, hvor tandsættet er meget stærkt ødelagt. For alle klasser gælder det, at mundhygiejnen er yderst slet, mange af børnene har ikke engang adgang til en tandbørste, en oplysningskampagne burde sættes ind her.

Det er en udbredt misforståelse, at mælketænder ikke behøver pleje, resultatet heraf ses på 1. classesbørnenes tænder, idet det har været nødvendigt at fjerne et meget stort antal mælketænder på grund af betændelser, og på de ældre årgange ses det på det store antal fejlstillinger, i 4. klasse er der på 155 børn fundet 55 tilfælde af alvorligere art, og næsten alle kan føres tilbage til for tidligt tab af een eller flere mælketænder, enkelte kan føres hen til sygdomme i de tilgrænsende organer, men her har de regelmæssige undersøgelser af småbørn gjort meget til at forebygge eller mildne skaderne — kun i eet tilfælde har de regelmæssige undersøgelser ikke afsløret nogle adenoide vegetationer og adhærancer i næsen, hvilket har haft en af de meget alvorlige kæbedeformiteter til følge. Der bør altså gøres en indsats for at få hjemmene til at interessere sig noget mere for børnenes mælketænder, så længe der ikke er mulighed for en systematisk småbørnstandpleje; jeg foreslår, at der udarbejdes en kort oplysende pjece, der omtaler

mælketændernes betydning for det blivende tandsæt og navnlig, hvad mødrene selv kan gøre for at bevare og styrke børnenes tænder, samt at skoletandplejen udvides med en ugentlig konsultation for småbørn, en konsultation, der kun skal være rådgivende — en enkelt time vil sikkert være tilstrækkeligt, når det sker på frivilligt grundlag.

Nedenstående uddrag af årets statistik fortæller, hvad tiden er gået med, en mere udførlig statistik er under udarbejdelse, men denne har sikkert størst interesse for skoletandlæger, hvorfor den ikke gengives her.

Klasse	Elevtal	Fyldte flader	Udtrukne tænder		Nervebehdl.	Røntgenoptg.	Div.	Behandl. ialt
			Blivende	Mælketænder				
1	185	552	15	392	13	2	3	421
2	161	355	16	215	4	2	4	252
3	188	470	39	86	9	5	4	270
4	155	573	18	37	11	19	—	233
5	98	217	3	27	9	16	3	132
6	14	2	7	1	3	2	—	17
7	23	6	10	3	6	5	—	32
8	7	1	1	—	4	2	—	13
1. m.	14	24	3	—	6	3	1	19
2. m.	12	11	5	—	2	—	—	15
3. m.	2	—	—	—	1	1	—	3
Tinghøj	50	197	11	27	1	2	—	51
	909	2410	128	788	69	59	15	1458

Carl Thomsen,
klinikchef.

Realklassen 1956

Realeksamen 1956.

1. Margit Bonnichsen Berg	mg	14,04
2. Per Rasmussen Buttenschøn	mg ÷	13,26
3. Jørgen Damsgård	mg ÷	13,46
4. Bjarne Milton Hansen	mg ÷	13,13
5. Christian Frederik Guldager Hansen	mg	13,88
6. Hans Carl Harch Ingvarsen	mg ÷	13,22
7. Erik Perch Lind	g+	12,58
8. Elsa Kvistgård Møllerup	mg	13,93
9. Gudrun Else Magdalene Momme	mg ÷	13,58
10. Birte Horsbøl Mortensen	g+	12,87
11. Hanne Mortensen	mg ÷	13,41
12. Kirsten Vibeke Nemming	g+	12,61
13. Anders Kristian Nielsen	mg ÷	13,57
14. Ellen Brink Pedersen	g+	12,82
15. Inger Bente Pedersen	mg+	14,37
16. Knud Kristian Pedersen	mg ÷	13,43
17. Erna Kristine Poulsen	mg+	14,22
18. Jens Carl Riisgård	g+	12,84
19. Karen Dorthæa Slifsgård	mg ÷	13,58
20. Kirsten Helene Sørensen	mg	13,93

Mellemskoleeksamen 1956.

(4. mell. a).

1. Mogens Hornhaver Bruun	mg	14,11
2. Else Sommer Christensen	g+	12,89
3. Paula Damsgård	mg	14,01
4. Alice Harring	mg ÷	13,19
5. Hans Poul Wilhelm Helgesen	ug ÷	14,53
6. Edith Hovedskov	g+	12,84
7. Karen Marie Jacobsen	mg+	14,31
8. Elly Kirstine Jensen	mg	14,04
9. Jens Kürstein Jensen	mg	14,09
10. Kirsten Thorngård Jensen	mg	13,94
11. Kirsten Marie Jensen	mg	13,91
12. Birgit Jørgensen	mg ÷	13,32
13. Elin Jørgensen	mg	14,14
14. Anna Johanne Lykkeberg Knigge	mg	14,03
15. Henning Lange	mg+	14,18
16. Kirsten Marie Larsen	g+	12,96
17. Carl Emil Lindquist	g	12,24
18. Poul Friedrich Locht	mg	14,14
19. Nancy Astrup Madsen	g+	12,72
20. Kirsten Thornberg Nielsen	mg	13,90
21. Ove Lyngdal Nielsen	mg+	14,39

22. Birgit Olsen	mg+	14,28
23. Annelise Helth Pedersen	mg÷	13,20
24. Tonny Lindy Rasmussen	g	12,02
25. Inger Marie Seeberg	mg	13,91
26. Ole Sørensen	mg	13,69
27. Poul Erik Thomsen	mg	13,73
28. Hanna Dorthea Thuesen	mg	14,16
29. Per Johannes Zeeberg	mg÷	13,44
30. Svend Erik Åkjær	mg÷	13,07

(4. mell. b).

1. Poul Andersen	mg÷	13,38
2. Knud Bennedsen	mg	14,11
3. Bodil Buurgård Jensen	mg	14,02
4. Svend Kjær Busk	g+	12,83
5. Birgit Bagger Christensen	mg	13,90
6. Teddy Wagner Christensen	mg	13,86
7. Gunhild Christiansen	g+	12,55
8. Erling Clausen	mg	14,07
9. Ingrid Marianne Elmdal	g+	12,61
10. Jens Christian Gadegård	g	12,30
11. Charlotte Hjorth	mg	13,71
12. Ulla Hvidbjerg	mg+	14,34
13. Lis Tønder Jensen	mg÷	13,46
14. Irma Wittendorff Johnsen	g	12,26
15. Hans Junge	mg	13,92
16. Elly Madsen	mg	13,78
17. Line Marie Madsen	mg	13,70
18. Ragna Momme	ug÷	14,60
19. William Immanuel Mortensen	mg÷	13,53
20. Nina Muchitsch	mg+	14,31
21. Frits Løppentin Møller	mg	13,93
22. Preben Overgård	mg÷	13,59
23. Flemming Bech Pedersen	g+	12,99
24. Erik Poulsen	mg÷	13,15
25. Hans Peter Sloth	mg÷	13,32
26. Birgit Sørensen	g+	12,55
27. Finn Theilgård	mg	14,14
28. Kirsten Tonnesen	mg	13,95

Realklassen 1957

Realeksamen 1957.

1. Knud Bennedsen	mg+	14,24
2. Mogens Hornhaver Bruun	mg	14,08
3. Birgit Bagger Christensen	mg ÷	13,37
4. Teddy Wagner Christensen	mg	13,67
5. Erling Clausen	mg+	14,36
6. Paula Damsgård	mg+	14,24
7. Jens Kürstein Jensen	mg	13,82
8. Kirsten Thorngård Jensen	mg ÷	13,62
9. Kirsten Marie Dam Jensen	mg	13,77
10. Lis Tønder Jensen	mg ÷	13,02
11. Hans Junge	mg	13,77
12. Birgit Jørgensen	g+	12,92
13. Elin Jørgensen	mg ÷	13,65
14. Anna Johanne Lykkeberg Knigge	mg	13,67
15. Kirsten Marie Larsen	g	12,02
16. Poul Friedrich Loch	mg	14,12
17. Elly Madsen	mg ÷	13,40
18. Line Marie Madsen	mg ÷	13,01
19. William Immanuel Mortensen	mg ÷	13,33
20. Frits Løppentin Møller	mg ÷	13,37
21. Ove Lyngdal Nielsen	ug ÷	14,58
22. Inger Marie Seeberg	mg ÷	13,62
23. Hans Peter Sloth	mg ÷	13,11
24. Ole Sørensen	mg	13,79
25. Poul Erik Thomsen	mg	14,07
26. Kirsten Tonnesen	mg	13,98
27. Hanna Dorthea Thuesen	mg ÷	13,55
28. Per Johannes Zeeberg	mg ÷	13,10

Mellemskoleeksamen 1957.

(4. mell. a).

1. Else Marie Bækgård	mg+	14,46
2. Hanne Christensen	mg ÷	13,40
3. Lizzie Bente Margrethe Dyhl	mg	13,91
4. Birgit Kildegård Grejsen	mg+	14,44
5. Grete Hansen	mg ÷	13,03
6. Lis Karen Hansen	mg	13,99
7. Rita Hansen	mg	13,78
8. Ulla Hansen	g	12,14
9. Christel Hullgren	mg ÷	13,44
10. Erling Harborg Jacobsen	mg+	14,18
11. Ida Jersin Jensen	mg ÷	13,53
12. Rita Jensen	g+	12,75
13. Bent Knudsen	g+	12,56

14. Grete Tange Kristensen	mg+	14,44
15. Carl Emil Lindquist	mg÷	13,24
16. Jytte Marie Karsbøl Mortensen	mg÷	13,41
17. Svend Erik Frisenberg Mølgård	mg÷	13,05
18. Christian Nielsen	g+	12,54
19. Else Kirstine Nielsen	mg÷	13,30
20. Henrik Brink Pedersen	mg	13,99
21. Per Vilstrup Pedersen	mg÷	13,07
22. Kirsten Vibeke Rasmussen	g	12,27
23. Ulla Thastrup	mg÷	13,41
24. Aila Aino Esteri Theilgård	mg	13,93
25. Palle Birger Toft	mg÷	13,56

(4. mell. b).

1. Poul Erik Rosenkilde Birkegård	g+	12,95
2. Ib Selmer Christensen	g	12,22
3. Mette Bagger Christensen	mg÷	13,45
4. Ellen Dam	mg÷	13,10
5. Christen Jensen Tangel	mg	13,67
6. Gunner Helsinghof	mg÷	13,28
7. Birthe Hedegård Holm	mg÷	13,54
8. Lars Hedegård Holm	mg÷	13,58
9. Christa Paula Jensen	mg+	14,42
10. Henning Jensen	mg+	14,37
11. Karen Sørine Jensen	g+	12,95
12. Bodil Runge Jespersen	mg+	14,18
13. Bodil Jessen	mg÷	13,53
14. Inger Harborg Kristensen	mg+	14,26
15. Poul Erik Kristensen	mg	13,82
16. Hilda Kruse	mg+	14,48
17. Ingrid Momme	g+	12,79
18. Else Margrethe Nielsen	g+	12,73
19. Grethe Ejlskov Nielsen	g	12,29
20. Anna Margrethe Monume Pedersen	mg	13,71
21. Else Kirsten Pedersen	mg+	14,34
23. Bent Zielke	mg÷	13,18

(4. m. c).

1. Birgit Solvejg Andersen	mg	13,88
2. Karen Marie Theodora Antonius	mg+	14,46
3. Bodil Dahl Christensen	ug÷	14,58
4. Edith Helleshøj Christensen	mg	13,71
5. Else Christiansen	mg÷	13,29
6. Birthe Elisabeth Ewert	g	11,94
7. Niels Christian Dykjær Fogelberg	mg	13,77
8. Lene Høj	ug÷	14,60

9. Olav Vind Jensen	g+	12,81
10. Lizzi Anny Karlsen	mg	14,09
11. Inger Marie Kristensen	mg	13,86
12. Bodil Jøker Markussen	mg	14,09
13. Karen Marie Meyer	mg ÷	13,43
14. Bente Mortensen	mg ÷	13,30
15. Niels Johan Nielsen	mg	14,02
16. Tove Warming Nielsen	g+	12,98
17. Kristian Lykke Olesen	mg+	14,41
18. Annelise Overgård	mg	13,67
19. Irma Margrethe Pedersen	mg	13,43
20. Lone Krondahl Rasmussen	ug ÷	14,66
21. Inger Steens	mg ÷	13,41
22. Aase Sørensen	mg ÷	13,30
23. Inge Vad Sørensen	mg	13,96
24. Hans Henrik Ellerbæk Thuesen	mg ÷	13,31
25. Jytte Ulsøe	mg ÷	13,41
26. Jytte Anna Zeeberg	mg	13,78
27. Anton Kaae Andersen	g	12,14

Af skolens dagbog.

1. I sommerferien 1955 var lærerne K. Bech og N. Kjær Larsen på en rejse med 4. a. m. og b. til Tyskland. Eleverne havde gennem fire år sparet sammen til denne afsluttende skoleoplevelse. Det blev et par vellykkede ture, som eleverne vil mindes med glæde. Som »tolke« medfulgte overlærer frk. Therkildsen og viceinspektør A. Blåbjerg.

2. En kommunal bevilling, bidrag til jubilæumsfesten samt gaver ved samme lejlighed har gjort os i stand til at komme et stykke vej frem m. h. t. skolernes vægudsmykning, men det går langsomt, fordi de mange udgifter til det rent skolemæssige går foran.

3. Idrætsdagen 1955 fik ret smukt vejr til at afvikles i, og det er jo af gennemgribende betydning for dagens forløb. Med hensyn til pokalresultaterne blev det som følger:

Fodbold: Varde. Drengehåndbold: Varde. Pige håndbold: Grindsted. Drenge stafet: Grindsted. Pigestafet: Varde. Den store pokal for samlet bedste resultat: Varde. Pigelangbold: Grindsted.

4. I august var 8. kl. på den traditionelle rejse til København som Vardensersamfundets gæster. Skolen er overordentlig taknemmelig for, at den smukke skik stadig opretholdes.

5. Besøg af foredragsholdere: Bibliotekar, redaktør Hans Rütting (foredrag på tysk), — et nyt skolefilmsselskab »Eposfilm« har vist film fra Sydamerika, grev Munthe af Morgenstjerne fra Dansk skibsadoption fortalte om »Fra sejlskib til dieselmotor«, — 4 unge teologiske studenter besøgte Varde med foredrag og udstilling fra Mellemorienten, og endelig har eleverne gennem Danmarks landsskolebio haft lejlighed til at se flere fremragende film.

6. Viceskoleinspektør H. Malling har gjort en fortræffelig indsats m. h. t. at organisere landsskolescenens arbejde i Varde. Det er derfor en stor glæde for skolen, at hr. Malling også efter at have taget afsked med det praktiske skolearbejde har erklæret sig villig til at fortsætte med dette hverv. I sæsonen 1955—56 blev opført »Du kan ikke tage det med dig« og »Eventyr på fodrejsen«. I sæsonen 1956—57 opførtes Holbergs »Henrik og Pernille« samt »Jeg vil være en anden«.

7. Udviklingen synes at være løbet fra de store forældremøder. I hvert fald er der for dårligt fremmøde ved sådanne arrangementer. I nogle klasser har der været forsøgt med klasseforældremøder, og disse sammenkomster har været genstand for stor interesse fra forældrenes side. Det vil sik-

kert være den form, hvorunder skole og hjem for fremtiden skal søge indbyrdes kontakt.

8. I august foretog 4. em. og 7. kl. den sædvanlige heldagstur til fåremarkedet i Ho.

9. »Frimurerhaven«, der gennem flere år har været anvendt til »allehånde«, har nu gennemgået en omfattende omforandring, således at den i dag fremtræder med det smukkeste tænkelige græstæppe. Den skal nu anvendes som småbørnsboldbane og er iøvrigt fredet.

10. Den smukke gamle adventsskik, hvorefter forældre og skoleelever samles i kirken advents søndag for at synge det nye kirkeår ind, holdes stadig i hævd, og traditionen har også været bevaret i årene 1955 og 56.

11. Når man ser på forholdene i dag og erindrer sig, hvordan de var for 25 år siden, må man erkende, at drenges fritidsområder er blevet sørgelig formindsket. Dengang havde man Frimurerhaven, markedspladsen, isbanen og friluftsbadeanstalten, hvor man frit kunne tumle sig. I dag er der kun den såkaldte »rodebane« på stadion tilbage. Man må håbe, at de bevilgende myndigheder i de kommende år vil have øjnene åbne for at råde bod på denne triste udvikling.

12. Juleafslutningen er man de sidste to år gået over til at afvikle i to trin: først for de mindre klasser og dernæst for de store af hensyn til pladsforholdene i kirken.

13. I efteråret 1955 havde skolen besøg af vicegymnastikinspektør Brøchner fra Jellinge, der tilså undervisningen i drengegympastik og idræt i de ældste klasser. Ved samme lejlighed inspicerede hr. Brøchner gymnastiksalene og fremsatte planer til en gennemgribende ændring af omklædningsforholdene i den mindste og den største af gymnastiksalene.

14. Årsafslutningen fandt som sædvanlig sted i Arnbjerghallen, der efterhånden er blevet den eneste sal i byen, der kan rumme de mange mennesker, der kommer til stede ved den lejlighed. Skolens lærerorkester spillede, viceinspektør Malling læste op, overlærer frk. Oлдags småbørnskor sang, der uddeltes eksamensbeviser, diplomer og flidspræmier. Til sidst samledes man om de festlig smykkede kaffeborde.

Følgende opnåede flidspræmier:

Realklassen: Kirsten Nemming, Kirsten Sørensen (danskpræmie, 4. m. a. Ove Nielsen, 4. m. b. Bodil Burgård Jensen, 8. kl. Elsa Hansen, 7. a. Anna Kirsten Andersen, 7. b. Frank Jensen, 7. c. Peter Christoffersen. Dyrbyes legat blev ikke uddelt det år, da lærerrådet ikke mente, at der var nogen elev, hvis flid gjorde ham fortjent til denne udmærkelse.

15. Runde år og mærkedage: Viceinspektør H. Malling søgte og fik bevilget afsked fra den 1/1 56. Da hr. Malling på det indstændigste havde frabedt sig enhver form for afskedsfest, måtte man se bort herfra, men ved en kollegasammenkomst før jul faldt der mange smukke ord om den afholdte »emeritus«, der svarede med en fornøjelig tale på rim. Viceinspektør Malling virkede dog som vikar i sit eget embede til den 1/6 56, da han afløstes af lærer Thv. Sørensen. Samtidig ansattes lærer Blåbjerg i et nyoprettet viceinspektørembede.

Overlærer Birkedal Olsen søgte og fik bevilget afsked med og fra den 1/10 56, men fortsatte i sit embede skoleåret ud. Også hr. Birkedal ønskede at gå af i stilhed, men ved en hyggelig sammenkomst havde lærerpersonalet dog lejlighed til at tage afsked med den fornøjelige og altid hjælpsomme kollega og i fællesskab drøftede minderne fra de mange års arbejdsfællesskab.

Skolen takker begge medarbejdere for trofast skolearbejde og smukt kollegaskab i årene, der gik.

Den 1/9 døde overlærer Olaf Bjarnesen ganske pludselig. Vi vidste nok, at Bjarnesen gennem længere tid havde kæmpet med en ondartet blodsygdom, men alligevel kom det som et chok, da vi hørte om hans pludselige død. Foran i årsberetningen findes en omtale af hans personlighed og virke her ved skolen.

Viceinspektør L. K. Jensen, — 60 år den 16/11 1955.

Lærer Thv. Sørensen, — 50 år den 18/10 1955.

Viceinspektør L. K. Jensen, — 25 års jubilæum den 1/8 55.

Overlærer O. Bjarnesen, den 1/4 55, 25 års jubilæum.

Overlærer frk. Christensen, den 1/1 55, 25 års jubilæum.

Overlærer frk. Hebsgård, den 1/8 55, 25 års jubilæum.

16. Skoleudflugterne i juni 1956 gik for yngste holds vedkommende til Randbøldal, — de mellemste klasser var i Munkebjerg ved Vejle, mens det ældste hold tog turen til Silkeborg og Himmelbjerget.

17. Der arbejdes stadig i skolen med den gamle Vardesport cricket. Den første uge i sommerferien var de store drenges bedste hold på en vellykket turné til Slagelse, Ringsted og Odense. Turen lededes af skoleinspektøren og et af cricketklubbens bestyrelsesmedlemmer.

Sommerferien 1956 til sommerferien 1957.

1. Fra den 3. til den 10. august havde 4. m. c. besøg af 18 piger og 4 drenge fra Kramfors. Turen blev ledet af lærerinde fru Siri Skoglund og skoleinspektør Ejner Berglund. De svenske børn var indkvarteret hos deres

danske kammerater. De svenske skoleelever var på udflugt til »Eventyrets land«, »Kongebrogården« samt til Esbjerg og Ribe.

2. Som en effektiv og god løsning af skoletandplejen har man nu ved skolevæsenet fået indrettet tandlægeklinik på øverste gang i den vestre skolebygning under ledelse af tandlæge Carl Thomsen.

3. 8. kl. var atter i år på den traditionelle efterårstur til København som Vardensersamfundets gæster.

4. 7. klasserne og 4. m. fik atter lejlighed til at overvære Danmarks eneste fåremarked i Ho (august).

5. I september afvikledes det sædvanlige idrætsstævne. Vejret var denne gang både blæsende og koldt, og man drøftede atter at gå over til at afholde stævnet på et tidligere tidspunkt.

Denne gang hjemførte Varde praktisk talt alt »sølvøljet«, deriblandt den af byen udsatte pokal til ejendom. Byrådet har dog omgående udsat en ny sølvpokal.

6. I eftersommeren havde skolen besøg af en mr. Stephens, en neger fra det tidl. Dansk Vestindien. Mr. Stephens fortalte for eleverne om Booker T. Washingtons liv og levned og viste til sidst forskellige »tryllekunstere«.

7. Den bekendte filmsfotograf Jørgen Bitsch besøgte i efteråret 56 skolen med en film fra Kenya, og journalisten Jørgen Bjerre gæstede også skolen med foredrag og film om New Guinea.

8. Fra S/S »Kamma Dan« har 2 m. c. gennem skibsadoptionen modtaget en meget smuk og dekorativ løvefigur i sort træ, købt i en anløbshavn i Vestafrika.

Borgerskolens 100 års jubilæum.

Årets alt overskyggende begivenhed blev den gamle borgerskoles 100 års jubilæum. Som bekendt har der i sin tid (før 1856) ligget en skolebygning mellem kirken og kirkegårdsmuren nærmest Rådhuset. I 1856 afløstes denne skole af den nuværende borgerskole, der var indrettet med klasseværelser foroven og lærerlejligheder foroven. Samme år døde den daværende skoleleder Jac. Jacobsen og afløstes af cand. theol. Vilhelm Larsen.

Jubilæumsdagen oprandt i november med gråvej, men heldigvis holdt regnen sig borte. Straks om morgenen samledes lærere og elever til morgensang og flaghejsning ved borgerskolen. F. D. F.s orkester musicerede, og man sang flagsangen og »Den signede dag«. Om formiddagen opførtes »Jeppe på Bjerget« i Arnbjergshallen for de mindste klasser, og samme komedie forevistes for de større børn om eftermiddagen. Traktementet for eleverne bestod af pølser og sodavand.

Kl. 12 samledes skolemyndigheder, byrådsmedlemmer, pensionister, lærere og enkelte særlig indbudte gæster til et festligt smørrebrødsbord på skolen. Umiddelbart herefter forevistes en film fra skolens dagligliv, optaget af viceinspektør Blåbjerg. Der blev ved frokostbordet afsunget adskillige sange fra anonyme »bidragydere«.

Om aftenen var der borgerfest i Arnbjergshallen. Skolens lærerpersonale havde under ledelse af viceinspektør Malling indstuderet Henning Kehlers »Ullabella«, som fik et ualmindeligt vellykket forløb, — ja, stykket vakte så stor begejstring, at lærerne senere måtte på turné i omegnen med det.

Alt i alt kan man vist konstatere, at det blev en dejlig dag og en helt igennem succesfuld jubilæumsfest, som på værdig vis markerede den ærværdige bygnings mærkedag.

9. Bibliotekar Hans Rütting, tidligere Berlin, har også i år holdt foredrag for de ældste klasser på tysk.

10. Skolens skakklub har under ledelse af lærer Kjær Larsen gennemgået en rivende udvikling, således at man nu påtænker at besøge andre skak-interessererede skoler.

11. Kort før jul afholdtes den årlige idrætsmærkefest, hvor de mange hundrede piger og drenge, der i sommerens løb havde gjort sig fortjent til det, fik tildelt diplomer og mærker.

12. Den årlige sanggudstjeneste og juleafslutningen forløb ad de traditionelle linier.

Den ny skole i Søndre Varde.

Ønsket om en ny skole og dens placering i Sdr. Varde er så vidt vides ca. 25 år gammelt. Efterhånden blev pladsforholdene på skolen ved kirken så umulige, at der *måtte* findes en udvej. Resultatet blev, at man i efteråret 1956 påbegyndte byggearbejdet på Lykkes mark i Søndergade, hvor kommunen for længst har erhvervet sig grunde i nævnte øjemed.

Skolen tænkes rejst i 3—4 byggetaper, og første afsnit stod færdig til indvielse i marts måned. Det er blevet en fuldt ud tidssvarende skole, der har vundet anerkendelse hos alle skolefolk, der har beset den. Der er ingen raffinementer, ingen nymodens bekvemmeligheder såsom varmluftstragter inden for dørene, der blæser tempereret luft op på børnenes ben, når de kommer fra det kolde vejr udenfor. Der er heller ikke elektriske tørreapparater, ingen pyntejligheder, ingen observatorier, laboratorier, akvarier, terrarier eller andre dikkedarier, men der er, hvad der skal være, for at der kan drives tidssvarende undervisning under tidssvarende forhold.

Sdr. skole

Men eet spørgsmål løser denne skole ikke og vil heller ikke kunne løse, selv om den ad åre bliver fuldt udbygget, og det er faglokalespørgsmålet, som er så brændende som nogen sinde. Børn fra centralbyen kan nemlig ikke midt på dagen vises fra skolen ved kirken ud til f. eks. sløjdundervisning i en skole, der ligger 1,5 km borte.

Fra skolens side er man overordentlig taknemmelige for de gode arbejdsforhold, der bydes ude på Søndre skole, der til daglig leder har viceinspektør J. K. Knudsen. Når skolen ikke skal have skoleinspektør, skyldes det, at Søndre skole indtil videre kun omfatter underklasser.

13. Gymnastik er efterhånden blevet stillet i skyggen af andre af skolens idrætter, og det samme er sket ude i sportsklubberne. På skolen har det været forsøgt med frivillig gymnastik for et par klasser drenge, og forsøget faldt så heldigt ud, at de pågældende elever også efter at have forladt skolen vedblev med at komme til skolegymnastik. Blandt gymnastiklærerne er der planer om at etablere en regulær gymnastikdag som afslutning på vinterens arbejde for derigennem at stimulere interessen for denne smukke idrætsgren.

14. Årsafslutningen afholdtes atter i Arnbjergshallen og samlede som ellers ca. 500 mennesker. Denne gang var det F. D. F.s orkester og lærer Myrthues elever, der stod for den musikalske og sanglige del af underholdningen. Pastor Kvist læste op og delte mesterligt stoffet mellem unge og ældre.

Følgende tildeltes flidspræmie:

Realkl. Poula Damsgård. 4. m. a. Jytte Mortensen. 4. m. b. Christa Poula Jensen. 4. m. c. Christian Olesen. 8. kl. Arthur Jensen. 7. a. Grethe Christensen. 7. b. Ove Schådt. 7. c. Erna Pedersen.

Dyrbyes legat uddeltes i år til følgende:

Jens Kürstein Jensen. Teddy Christensen. Knud Bennedsen. Ove Nielsen.

15. Skoleudflugterne i forsommeren 1957 gik for de ældste elevers vedkommende til Kongebrogården. De mindste tog til Esbjerg og nærmeste omegn. Begge ture var begunstigede af vejret og særdeles vellykkede.

Afsluttende bemærkninger.

Skolen har i de senere år været kastebold mellem forskellige »skolesyn«, der hver især mener at have fundet de vises sten, hvad fremtidens skoleform angår. En overgang lå der ikke færre end fem udkast på rigsdagens bord. Hvordan det endelige resultat vil blive, kan ingen sige på nuværende tidspunkt. Så meget kan dog fastslåes, at ligeegyldig, hvor mange skønne talemåder man kan opdrive, og hvor megen lyrik man kan omgive en skole-

form med, vil den aldrig blive tilfredsstillende, når den er opbygget på et falskt grundlag. De, der ønsker en udelt skole, vil bygge på det falske grundlag, at alle børn har lige evner, og det er som bekendt ikke tilfældet. Det eneste rigtige må være, at et barn i skolen får en undervisning, der fremmer dets specielle anlæg og evner uden hensyn til, om andre har evner på andre områder. Grundfejlen ved det hele er, at man gennem årene som »evner« har vænnet sig til at anerkende alene anlæg for bogligt, teoretisk arbejde.

Varde kommunale skolevæsen, januar 1958.

V. AGERSCHOU-ANDERSEN.